

PEADIREKTOR

OTSUS

27.03.2003 nr 8-KO

Koondumisele 06-ko/2003 Fortum Power and Heat Oy/AS Tartu Energia loa andmine

Koondumine

04.03.2003.a esitas Fortum Power and Heat Oy esindaja Konkurentsiametile koondumise teate, mille kohaselt Fortum Power and Heat Oy (edaspidi Fortum) omandab 60% AS Tartu Energia aktsiatest. Nimetatud tehingu tulemusel omandab Fortum valitseva mõju AS Tartu Energia üle konkurentsiseaduse (edaspidi KonkS) § 2 lg 4 tähenduses. Seega on tegemist koondumisega KonkS § 19 lg 1 p 2 sätestatud viisil.

Konkurentsiamet avaldas 13.03.2003.a Fortumi ja AS Tartu Energia koondumise teate saamise kohta teate väljaandes "Ametlikud Teadaanded". Asjast huvitatud isikud nimetatud koondumise kohta arvamusi ja vastuväiteid ei esitanud.

Koondumise osalised

KonkS § 20 punktide 2 ja 4 järgi on koondumise osaline ettevõtja, kes omandab valitseva mõju teise ettevõtja üle, ning ettevõtja, kelle üle omandatakse valitsev mõju. Seega on käesoleval juhul koondumise osalisteks Fortum ja AS Tartu Energia.

Fortum on Fortum Oyj gruppi kuuluv Soomes registreeritud äriühing, mis tegeleb peamiselt soojus- ja elektrienergia tootmise ja müügiga ning elektrienergia ostmise ja edasimüügiga nii kodu-, kui ka välismaal. Fortum tegeleb ka nimetatud tegevusaladega seotud projekteerimisega, konsulteerimisega, ehituse, teeninduse ja korrashoiutöödega.

Fortum Oyj kontsern on Põhjamaade üks juhtiv energiaettevõtja, kuhu kuuluvad ettevõtjad on tegelenud äritegevusega Eestis juba enne antud koondumist.

Fortum omab 96,1%-st osalust Fortum Termest AS-s, kes müüb soojusenergiat Tallinna piirkonnas, Põltsamaal, Väike-Maarjas ning Tartus. Fortum Termest AS tütarettevõtja Fortum Elekter AS tegeleb elektrienergia edastamisega ning sidusettevõtja AS Rakvere Soojus soojusenergia tootmisega.

Fortum Oil and Gas Oy omab 100%-st osalust Neste Eesti AS-s, kelle põhitegevus on vedelkütuse sissevedu ja müük.

Fortum kontserni kuuluv Tehokaasu Oy tütarettevõtja Eestis on AS Reola Gaas, kes tegeleb vedelgaasi müügiga.

AS Tartu Energia on valdusettevõtja, kelle tütarettevõtjad on AS Anne Soojus, kes tegeleb soojusenergia tootmisega, AS Tartu Keskkatlamaja, kes on võrguettevõtja ja klienditeenindaja, ning AS Tartu Jõujaam, kes tegeleb soojusenergia tootmiseks vajaliku kohaliku kütuse tootmise ja varumisega.

Õiguslik hinnang

Koondumise kontrolli kohaldamine

KonkS § 21 lg 1 kohaselt kontrollitakse koondumist, kui koondumise osaliste eelnenud majandusaasta ülemaailmsed käibed kokku ületavad 500 miljonit krooni ja vähemalt kahe koondumise osalise ülemaailmne käive ületab kummalgi 100 miljonit krooni ning ettevõtja või tema osa, kelle üle omandatakse valitsev mõju, äritegevus toimub Eestis.

Fortumi 2002.a majandusaasta käive oli ligikaudu 14 miljardit krooni, kusjuures Fortum Oyj grupi 2002.a majandusaasta käive oli ligikaudu 171 miljardit krooni. Tartu Energia kontserni 2002.a majandusaasta käive oli 127,4 miljonit krooni ning tema äritegevus toimub Eestis. Seega kuulub Fortumi ja AS Tartu Energia koondumine KonkS § 21 lg 1 kohaselt Eestis kontrollimisele.

Kaubaturud

KonkS § 3 lg 1 kohaselt on kaubaturg hinna, kvaliteedi, tehniliste omaduste, realiseerimis- ning kasutustingimuste, tarbimis- ja muude omaduste poolest ostja seisukohalt omavahel vahetatavate või asendatavate kaupade käibimise ala kogu Eesti territooriumil või selle osal.

Majandus- ja kommunikatsiooniministri 06.11.2002.a määruse nr 3 "Koondumise teate esitamise juhend" § 7 lg 3 p 1 kohaselt on horisontaalselt mõjutatud kaubaturg selline kaubaturg, kus tegutseb vähemalt kaks koondumise osalist või nendega samasse kontserni kuuluvat ettevõtjat ning koondumine viib vähemalt 15 protsendilise turuosani.

Fortumi tütarettevõtja Fortum Termest AS ja AS Tartu Energia tegevus kattub üldisel soojusenergia müügiturul, mis jaguneb alamturgudeks.

Soojusenergia tootmine toimub vastava energiaseadmega (katlamaja). Lähtuvalt katlamaja võimsusest, tootmise ning lõpptarbijale edastamise viisist võib eristada soojusenergia müügi lokaal- ja kaugkütte kaubaturgusid.

Lokaalne katlamaja, sõltuvalt oma võimsusest, võib teenindada kas ühte soojatarbijat (näiteks eramajapidamine) või paljusid soojatarbijaid ühe ehitise (näiteks korterelamu) või kinnisasja (näiteks tööstusettevõtte) piirides. Lokaalsed katlamajad tegutsevad soojusenergia müügi lokaalsel kaubaturul. Soojusenergia lokaalkütte turg pole piiratud

vastava võrgustiku olemasoluga. Seetõttu käsitletakse antud koondumise puhul lokaalkütte geograafilise turuna kogu Eesti territooriumi. Sellel kaubaturul tegutseb üks koondumise osaline Fortum Termest AS, kes omab Tartus üht lokaalkütte katlamaja, mis varustab soojusenergiaga üht kaubanduskeskust.

Teine koondumise osaline AS Tartu Energia lokaalkütte kaubaturul ei tegutse.

Seega antud koondumine ei mõjuta soojusenergia lokaalkütte kaubaturgu, kuna seal tegutseb ainult üks koondumise osaline.

Juhul, kui katlamaja asub oma tarbijatest eemal toimub soojusenergia edastamine tarbijatele soojustorustiku/võrgustiku vahendusel. Sellisel viisil toodetud ja edastatud soojusenergia on kaugküte ning vastavad ettevõtjad tegutsevad kaugkütte müügi kaubaturul. Kaugkütte turg on oma olemuselt piirkondlik, kuivõrd see eeldab vastava võrgustiku olemasolu selleks, et edastada soojusenergia lõpptarbijani. Energiaseaduse § 14 lg 2 sätestab, et võrguettevõtja võib tegutseda ainult selles piirkonnas, mis on talle tegevusloaga määratud. Samas võib võrguettevõtjal olla mitu tegevuspiirkonda.

Turu piiritlemine lähtuvalt asjaolust, kas soojusenergia müüakse elanikele või ettevõtjatele pole vajalik, kuna mõlemale tarbijale toimub soojusenergia müük analoogsete energiaseadmetega ja samadel alustel.

Fortum Termest AS tegutseb kaugkütte geograafilistel turgudel Tallinna piirkonnas (Saue, Laagri, Viimsi, Haabneeme), Põltsamaal ja Väike-Maarjas.

AS Tartu Energia müüb kaugkütet ainult Tartu piirkonnas, kus tema turuosa on 80%. Kauba käibimise alaks, seega geograafiliseks turuks on Tartu linn.

Seega antud koondumine ei mõjuta ka soojusenergia kaugkütte kaubaturgusid, kuna koondumise osalised tegutsevad erinevatel geograafilistel turgudel.

Hinnang koondumisele

KonkS § 22 lg 2 kohaselt keelab Konkurentsiameti peadirektor või tema asetäitja koondumise, kui see võib tekitada või tugevdada turguvalitsevat seisundit, mis oluliselt kahjustab konkurentsi kaubaturul.

KonkS § 13 lg 1 järgi on turguvalitsev ettevõtja, kellele kuulub kaubaturul vähemalt 40 protsenti käibest või kelle positsioon võimaldab tal sellel kaubaturul tegutseda arvestataval määral sõltumatult konkurentidest, varustajatest ja ostjatest.

Statistikaameti andmetel (www.stat.ee) toodeti 2002.a Eestis 8 872 GWh soojusenergiat, mis sisaldab nii lokaal- kui kaugkütet. Koondumise osaliste turuosa soojusenergia tootmisel 2002.a oli 10,5%. Eesti lokaalkütte müügi kaubaturul tegutseb oma tütarettevõtja Fortum Termest AS kaudu ainult üks koondumise osaline. Kaugkütte müügi kaubaturgudel osalevad küll mõlemad koondumise osalised, kuid nad tegutsevad erinevates piirkondades, seega erinevatel kaubaturgudel. Seega Eestis puuduvad käesoleva koondumise poolt mõjutatud kaubaturud, kus tegutseb vähemalt kaks koondumise osalist või nendega samasse kontserni kuuluvat ettevõtjat, ning koondumine ei mõjuta lokaal- ja kaugküte müügi kaubaturgusid. AS Tartu Energia on juba koondumise eelselt Tartu linnas kaugkütte müügi osas turguvalitsevas seisundis.

Koondumine ei tugevda seda positsiooni, ei muuda kaubaturgude struktuuri ega konkurentsiolukorda nendel kaubaturgudel.

Seega Fortumi ja AS Tartu Energia koondumine ei tekita ega tugevda Eesti soojusenergia müügi kaubaturul turguvalitsevat seisundit ning KonkS § 22 lg 2 nimetatud asjaolusid, mis tingiksid koondumise keelamise, ei esine.

Lähtudes eeltoodust ja juhindudes KonkS § 27 lg 1p 1

Otsustan:

Anda luba Fortum Power and Heat Oy ja AS Tartu Energia koondumiseks.

Käesoleva otsuse peale võib esitada kaebuse Tallinna halduskohtusse 30 päeva jooksul arvates päevast, mil isik otsusest teada sai või pidi teada saama (Halduskohtumenetluse seadustik § 9).

Peeter Tammistu
Peadirektor